

SIMON VUYK

**DE MYSTERIEUZE DOOD
VAN NICKY VERSTAPPEN**

De Fontein

Inhoudsopgave

Voorwoord door Peter R. de Vries 7

1 Een stilleven (1) 17

2 De verdwijning 19

3 Peetje 29

4 Het jeugdkamp 31

5 De dwaling 36

6 Berthie 45

7 De zoektocht 48

8 Een gelukkig gezin 55

9 De vondst 58

10 Nicky 65

11 De angst en de heimwee 73

12 De eerste kampdagen 76

13 Na de dood (1) 79

14 De begrafenis 87

15 Na de dood (2)	91
16 Het jeugdwerk	100
17 De plaats delict	112
18 DNA (1)	116
19 Joos Barten (1)	119
20 Het rechercheonderzoek	139
21 1999	147
22 Joos Barten (2)	158
23 De herdenkingsmonumenten	162
24 Het second opinion-onderzoek	170
25 Het politiedossier	182
26 De verhuizing	190
27 De verdachten	197
28 DNA (2)	210
29 Na de dood (3)	226
30 Een stilleven (2)	238
Nawoord	240
Bijlagen	242

Voorwoord door Peter R. de Vries

De lange reis van een Ajax-shirt

Op mijn kantoor hangt al jaren een ingelijst en gesigneerd voetbal-shirt van voormalig Ajax-coryfee Jari Litmanen. Veel bezoekers zien daar aanleiding in voor een openingspraatje als ze binnenkomen, veronderstellend dat het daar hangt omdat ik een Ajax-fan ben. Dat laatste is zeker waar, maar op zich nog geen reden om het shirt op kantoor op te hangen, in een decor van kasten vol moord- en andere misdaaddossiers. Soms laat ik de bezoekers maar in de waan – zeker als ze voor het eerst komen – en breekt het shirt op een ontspannen manier het ijs. Maar als ik ze beter ken of vaker heb gezien, vertel ik de werkelijke reden waarom het er hangt en ik er elke werkdag naar kijk.

Het Ajax-shirt was eigenlijk bestemd voor Nicky Verstappen, het 11-jarige jongetje dat in augustus 1998 op de Brunsummerheide tijdens een jeugdkamp uit zijn tent verdween en bijna twee dagen later half ontkleed en dood werd teruggevonden. Justitie gaat ervan uit dat hij het slachtoffer is geworden van een zedendelict. De zaak is nog steeds onopgelost en inmiddels een crimeklassieker. Nicky woonde in het Limburgse dorpje Heibloem en was een talentvol en fanatiek voetballertje in de jeugd van de plaatselijke amateurclub SVVH, maar bovenal was hij een Ajacied. Zijn hart was rood-wit. Zijn slaapkamertje was rood-wit. Zijn dromen waren rood-wit. Alles was bij Nicky Ajax en zijn grootste wens was ooit zelf te spelen in de Ajax-kleuren. Op zijn graf prijkt een fraai bronzen logo van Ajax.

In de kist bij Nicky had eigenlijk dat door zijn idool Jari Litmanen gesigneerde Ajax-shirt moeten zitten. Zo hadden zijn ouders dat bedacht. De sterspeler had het met liefde afgestaan toen hem in de zomer van 1998 via de familie het bijzondere verzoek bereikte om

deze dienst aan een 11-jarig vermoord jongetje te bewijzen. Maar eer alles geregeld was, waren er toch enkele dagen verstreken en het shirt arriveerde daarom net te laat voor de begrafenis. Het kon niet meer worden mee begraven. Nicky's ouders, Peetje en Berthie Verstappen, hebben het tricot daarop aanvankelijk zelf gekoesterd en in het Ajax-slaapkamertje gelegd dat sinds de dood van Nicky ongerept is gebleven. Maar een jaar of acht geleden vonden ze dat er toch iets met het shirt moest worden gedaan. Ze wisten dat ik, net als Nicky, een Ajacied in hart en nieren ben. En toen ik een keer op mijn kantoor in Hilversum een bespreking met hen had, overhandigden Peetje, Berthie en hun dochter Femke mij een pakket. Het bevatte het ingelijste Ajax-shirt. Ze wilden dat ik het zou krijgen, als dank voor wat ik heb gedaan om de moord op Nicky opgelost te krijgen. Het was een heel bijzonder, aangrijpend moment, dat ik nooit zal vergeten. Ik wist en weet natuurlijk hoe belangrijk dat Ajax-shirt voor Nicky moest zijn en dus ook voor zijn vader en moeder en zusje. Dat zij dit desondanks aan mij gaven was een ontroerend moment, waarvan ik nu – terwijl ik dit schrijf en de herinnering weer oproep – opnieuw tranen in mijn ogen krijg. Het gebaar van Peetje en Berthie gaf aan wat voor een speciale band wij in de loop der jaren hebben opgebouwd. Want ja, de moord op hun kind, hun enige zoon, heeft ook in mijn leven een bijzondere, niet meer uit te wissen plaats ingenomen. Toen ik het Ajax-shirt kreeg wist ik dan ook meteen dat ik het niet thuis, maar op mijn kantoor zou ophangen, zodat ik het elke werkdag bij binnenkomst en vertrek zou zien. Als een herinnering, als inspiratie, als een aanmoediging. Een aansporing dat er nog werk gedaan moet worden. Dat er nog iets openstaat... Zolang de dader niet is gepakt, zo beloofde ik mezelf, blijft dat shirt daar hangen, desnoods tot in lengte van dagen. En dus is het in al de jaren die volgden dikwijls onderwerp van gesprek geweest, waarbij de bezoekers zich doorgaans niet bewust waren van de emoties en drijfveren die er voor mij achter dat ingelijste shirt schuilgaan.

Ik ken Peetje en Berthie nu ruim tien jaar. Ik overdrijf niet als ik zeg dat er in dat decennium vrijwel geen week voorbij is gegaan dat we elkaar niet gesproken hebben. Sterker nog: er zijn ontelba-

re weken, maanden en jaren geweest dat we elkaar zelfs een paar keer per dag spraken, omdat de zaak van Nicky dat nodig maakte. De eerste keer dat we elkaar hebben ontmoet, is begin 1999 geweest. Nicky was een halfjaar daarvoor om het leven gekomen en Peetje en Berthie vreesden dat de zaak niet zou worden opgelost. Ze hadden aanwijzingen dat er behoorlijke fouten waren gemaakt in het politieonderzoek en vertelden me dat er in hun dorp Heibloem bovendien grote verdeeldheid heerste over de moord. Het bleek dat een aantal leiders van het jeugdkamp een niet bepaald smetteloos zedenverleden had. Een gedeelte van het dorp wilde liever niet dat dit aan de grote klok werd gehangen en dat de moord dit telkens weer oprakelde. Peetje en Berthie waren bang dat deze dubieuze sentimenten de oplossing van de zaak konden bemoeilijken. Dat bepaalde mensen misschien de hand boven het hoofd werd gehouden, omdat de reputatie van het dorp boven hún belang ging. Ik had in hun woning in Heibloem een verkennend gesprek met hen. Of ik misschien iets kon doen? Ik weet nog dat er vrijwel meteen een klik was tussen ons. Voor me zaten zwaar getroffen, verdrietige mensen, die op tragische wijze hun oogappel waren verloren, maar die niet zwolgen in zelfmedelijden of zich te buiten gingen aan emotionele uithalen en wilde verdachtmakingen. Nee, het waren goed aanspreekbare mensen, eerlijk, fatsoenlijk, bescheiden en zachtaardig. Geen poeha. Een beetje te bedeesd misschien wel, altijd op hun hoede om niemand tot last te zijn. Als geboren en getogen Limburgse dorpsmensen keken ze van huis uit wat op tegen mensen uit de Grote Stad en tegen autoriteiten en instanties. Hoewel ze het ergste hadden meegemaakt wat ouders kan overkomen en alle recht van spreken hadden als ze door politie en justitie niet werden gehoord, maar werden overgeslagen of in de wacht gezet, zouden ze nooit met hun vuist op tafel slaan. Nee, er was eerder sprake van een (te) ver doorgevoerd begrip dat ‘men’ het wel te druk voor hen zou hebben en ze gewoon lijdzaam hun beurt moesten afwachten.

Toen ik daar in Heibloem hun verhaal aanhoorde, kon ik niet vermoeden dat dit het begin zou zijn van zo’n bijzonder contact. Ik heb in mijn loopbaan met een aantal slachtoffers en nabestaanden een

goede en langdurige band opgebouwd, maar die met Peetje en Berthie valt in een speciale, heel selecte categorie.

We zijn inmiddels meer dan tien jaar verder en in die periode heb ik samen met collega Kees van der Spek tienduizenden kilometers voor de zaak gereden, zeker een dikke duizend (telefoon)gesprekken met Peetje en Berthie gevoerd, honderden tipgevers, getuigen en betrokkenen gesproken en geïnterviewd, tientallen scenario's onderzocht en nagetrokken en zeker twee handen vol reportages over de zaak gemaakt. En dan heb ik het nog niet over de hoeveelheid columns, commentaren en artikelen die ik over de moord heb geschreven. Ik ben met Peetje en Berthie als hun vertrouwensman dikwijls mee geweest naar politie- en justitiebijeenkomsten om over de zaak te praten, te overleggen, scenario's aan te dragen, nieuwe ideeën te ontwikkelen, officieren van justitie aan te moedigen en op te juten... Ja, noem het op en we hebben het gedaan of geprobeerd. En dat alles met de frustrerende, gekmakende uitkomst dat de zaak nog steeds onopgelost is.

Berthie en ik bellen dus nog steeds veelvuldig met elkaar, want zo is het in de loop der jaren gegroeid. Als Peetje Verstappen de telefoon opneemt, geeft hij hem door aan Berthie. Zij doet het woord, hij denkt intensief mee. Het zijn gesprekken die niet alleen tijdens kantooruren worden gevoerd, maar ook 's avonds en in het weekeinde, of als ik op reportage of voor vakantie in het buitenland zit. Voor 'Nicky' ben ik altijd bereikbaar. Op de redactie weet iedereen dat. De rest moet dan maar even wachten. En de contacten tussen ons zijn natuurlijk ook niet meer alleen zakelijk of journalistiek, maar ook persoonlijk. Het familieleven aan beide kanten passeert regelmatig de revue. Nicky heb ik helaas nooit gekend, maar hij is in mijn onderzoek en door de verhalen van Peetje en Berthie wel 'tot leven gekomen'. Ik heb zijn zusje Femke van een verlegen basisschoolmeisje zien opgroeien tot een mondige, mooie vrouw. En omgekeerd hebben Peetje en Berthie meegekregen hoe mijn twee kinderen de volwassenheid bereikten en volgden zij attent met lieve kaartjes, e-mailtjes en telefoontjes het wel en wee in ons gezinsleven.

Maar ik heb in die tien jaren Peetje en Berthie ook ouder zien worden, getekender, moedelozer, wanhopiger en – gelukkig – ook wat brutaler. Naarmate de moord langer onopgelost bleef, officieren van justitie elkaar opvolgden, rechercheurs met pensioen gingen of overgeplaatst werden en andere misdrijven de aandacht van de politie opslokten, werd het voor Peetje en Berthie steeds moeilijker te verteren dat de moordenaar van hun zoontje zijn straf ontliiep. Het was voor hen emotioneel zwaar om te zien hoe voormalige vriendjes, klasgenootjes en elftalkameraadjes opgroeiden, hun rijbewijs haalden, gingen studeren of het eerste elftal van de Heibloemse voetbalclub haalden, terwijl zij thuis alleen maar die stille, lege kinderkamer hadden, die herinnerde aan hoe het ooit was. Zij konden zich alleen maar in stilte afvagen of Nicky ooit Ajax-1 zou hebben gehaald, of hij inmiddels een meisje zou hebben gehad en hoe hij er als twintiger uit zou zien. Vragen waarop nooit meer een antwoord zal komen. Nicky zou op het moment dat ik dit schrijf inmiddels een jongeman van 23 jaar zijn geweest, maar in hun gedachten is hij nog steeds een jongen van 11. De tijd is wreed stil blijven staan op 10 augustus 1998.

Naarmate de moord langer onopgelost bleef, waren wel het eeuwige begrip en het natuurlijke ontzag voor instanties waarmee Peetje en Berthie zijn grootgebracht aan steeds meer erosie onderhevig. Het feit dat andere misdrijven voorrang kregen, dat de ambtelijke molens nu eenmaal langzaam malen, politie- en justitiemensen hun aandacht moesten verdelen en ook met regelmaat hun beloften niet nakwamen om terug te bellen of om hen van nieuwe ontwikkelingen op de hoogte te stellen, maakten Peetje en Berthie soms bijna gek, zo constateerde ik als Berthie mij weer ten einde raad opbelde. Snapten die mensen dan niet dat zij en Peetje letterlijk kettingrokend bij de telefoon zaten te wachten op nieuws? Ook na al die jaren... júíst na al die jaren! Nee, dat snapten ze niet, want als ze dan drie of vier dagen of een week later wel belden – of gebeld werden door Berthie die de stoute schoenen had aangetrokken – klonk het vaak achteloos: ‘O, sorry hoor, ik heb even een paar dagen vrij gehad...’, ‘We hebben op dit moment even andere prioriteiten, begrijp je...’, ‘Ik ga er straks even naar kijken’, of woorden van gelijke

strekking. Ik heb de afgelopen jaren heel duidelijk gevoeld en ervaren hoe het geduld en het incasseringsvermogen van Peetje en Berthie enorm op de proef werden gesteld met dit soort ervaringen en hoe zij langzaam maar zeker werden gesloopt. Ook zag en hoorde ik hoe die aardige, verdraagzame mensen die nooit iemand tot last wilden zijn zich moesten bedwingen om niet in de auto te springen en naar Maastricht te rijden om daar de officier van justitie of politieman (die nooit bereikbaar was, niet of te laat terugbelde) gewoon uit de zittingzaal of achter zijn bureau vandaan te trekken (een kwestie van 'prioriteiten' ja!) en woedend te vragen hoe het nu met de voortgang in de zaak van Nicky zat en waarom hij of zij niet sneller reageerde. Ze deden dat natuurlijk niet, daarvoor zijn en blijven ze te fatsoenlijk. Maar de verleiding, de aanvechting, die was er, zo weet ik. En dat is erg. Dat is tragisch. Het betekent dat goede, lieve mensen, slachtoffers, kapotgaan, kapotgemaakt worden. Het is een proces dat in dit boek van collega Simon Vuyk tussen de regels door goed te lezen is. Natuurlijk, laat dat hier nadrukkelijk gezegd zijn, hebben Peetje, Berthie en ik de afgelopen twaalf jaar ook geweldige, gedreven, politie- en justitiemensen meegemaakt. We kwamen op onze weg ook mannen en vrouwen uit één stuk tegen, die er alles aan deden of in ieder geval alles aan wilden doen, maar soms ook door de bittere werkelijkheid, de harde praktijk, werden ingehaald.

Dat je kind verdwijnt is verschrikkelijk. Dat het wordt vermoord is onverdraaglijk. Dat de zaak na al die jaren nog steeds onopgelost is, is onmenselijk. Het is de reden dat ik dit misdrijf nog niet heb losgelaten en nog elke week contact heb met Peetje en Berthie. De zaak zit inmiddels ook onder mijn huid en tart mijn werkelijkheidsbesef: hoe kan het in hemelsnaam zo zijn dat een jongetje van 11 jaar 's morgens uit zijn tent op een vakantiecamp verdwijnt, dood wordt teruggevonden en de zaak niet wordt opgelost? Dat kan niet. Dat mag niet. Daarom ben ik zo blij dat er een medestrijder is opgestaan in de persoon van schrijver Simon Vuyk, voormalig eindredacteur van mijn programma. Hij is van dichtbij betrokken geweest bij vele uitzendingen die wij hebben gemaakt over de zaak. Hij heeft de wanhoop van Peetje en Berthie gezien, hij heeft mijn verbetenheid

meegemaakt en vecht nu met ons mee om de zaak niet in de vergetelheid te laten verdwijnen.

Met zijn boek levert Simon een belangrijke bijdrage aan het ‘levend’ houden van de zaak. Het zorgt er mede voor dat er aandacht blijft bij pers, politie en justitie voor dit onopgeloste misdrijf, want zodra die er niet meer is, is de oplossing van de zaak een kwestie van niet meer dan toeval. En dat mag Peetje en Berthie niet worden aangedaan. Het boek is een aanklacht, een document, maar tegelijkertijd ook een monument voor een 11-jarig jongetje uit Heibloem dat bruuft uit het leven werd gerukt en dat geen toekomst was vergund. Het is een monument van ouderliefde voor een kind – hun kind, dat zomaar door een onbekende dader onder hun vleugels vandaan werd geroofd. Het is een ontroerende getuigenis van doorzettingsvermogen van een vader en moeder die alles willen doen om de dader te achterhalen, maar soms niet meer weten waar ze het zoeken moeten. Het is een boek dat geschreven moest worden, maar waarvan het laatste hoofdstuk ontbreekt. Een hoofdstuk dat pas opgetekend kan worden als bekend – en bewezen – wordt wie Nicky in de vroege ochtend van 10 augustus 1998 uit zijn tent heeft gelokt en heeft meegenomen, om hem vervolgens bijna twee dagen later dood achter te laten in een kerstbomenperceeltje op de Brunsummerheide.

Deze zomer ben ik met mijn kantoor bij Endemol Nederland verhuisd van Hilversum naar Amsterdam. Ik heb erop toegezien dat het Ajax-shirt van Jari Litmanen goed werd ingepakt. Het hing als eerste weer aan de wand van mijn nieuwe kantoor. En toen ik op mijn eerste werkdag in Amsterdam, precies de dag (!) dat Nicky twaalf jaar geleden om het leven kwam, achter mijn bureau zat, keek ik links naar het ingelijste voetbalshirt... Toen ik vervolgens mijn hoofd een stukje naar rechts draaide, keek ik door het raam naar de Arena. Ja, inderdaad, de Arena... Mijn nieuwe kantoor ligt letterlijk op een steenworp afstand van het stadion van Ajax. En ineens, precies op dat moment, schoot mij de gedachte door het hoofd dat het shirt van Litmanen weer bijna thuis was. Vanuit Heibloem is het via Hilversum nu weer bijna op de plek waar het vandaan kwam. Op de

een of andere manier gaf me dat een goed, welhaast geruststellend gevoel, nieuwe moed. Ik ben niet bijgelovig, maar deze symboliek kon en wilde ik niet negeren. Het Ajax-shirt had een langdurige reis gemaakt, maar was nu weer bijna thuis. Zou dat betekenen dat de oplossing dan toch nabij is?

Peter R. de Vries

Amsterdam, september 2010

Een stilleven (1)

De jongensslaapkamer is ongeveer 3 meter breed en 3,5 meter lang. Op de grond ligt blauwe vloerbedekking. De lange muur, waarlangs het bed staat, is van houten rabatten met een zwartgeverfd biesje. Verder wordt de ruimte gedomineerd door twee kleuren: rood en wit. Het is in één oogopslag duidelijk dat dit de kamer is van een jongen die een hartstochtelijk supporter van voetbalclub Ajax is.

Aan het plafond hangen grote Ajax-vlaggen, een ronde Ajax-lamp en een Ajax-sjaal met teksten als *You'll never walk alone* en *The best there is*.

In een hoek staat een houten secretaire die dienstdoet als bureau. Vrijwel alles wat erop te vinden is, zoals multomappen, schriften, een blikje, een memoblok, een spiegeltje en een miniatuur-spelersbus, is van het Amsterdamse voetbalbolwerk. Ertussen ligt een portemonneetje met kleingeld: guldens, kwartjes, dubbeltjes en stuivers. Onder de secretaire staat een prullenbak, gevuld met allerlei rommeltjes. Over de rugleuning van de bureaustoel hangt een tweede Ajax-sjaal. Alles is keurig opgeruimd. Rechts van de secretaire staat een radio/cassette/cd-speler op een eenvoudig plastic ladekastje. De jongen houdt behalve van voetballen kennelijk ook van muziek.

Ook het beddengoed op het grenen eenpersoonsbed is van Ajax. Net als de foto's, posters en ingelijste puzzels die aan de muur hangen. Onder het bed staat een paar blauwe badslippers. Het nachtkastje biedt plaats aan een gele speelgoed-Ferrari, een Ajax-lampje en een groene wekker. De tijd staat stil op één minuut voor negen.

Het is de slaapkamer van de 11-jarige Nicky Verstappen in zijn ouderlijk huis in Heibloem. De ruimte oogt verlaten, en dat klopt. Het bed is al twee nachten niet beslapen, omdat hij met een aantal vriendjes en vriendinnetjes op zomerkamp is in Brunssum. De va-

kantieweek wordt georganiseerd door het plaatselijke jeugdwerk. Nicky zal over vier nachtjes weer thuis zijn, zo verwacht iedereen.

De kamer is een stilleven. Een momentopname in een gelukkig jongensbestaan. Een heiligdom.

De verdwijning

De slaapkamer bevindt zich op de bovenverdieping van de tweee- onder-een-kapwoning van de familie Verstappen in Heibloem, een katholiek kerkdorpje in het noorden van de provincie Limburg. Er wonen nog geen duizend mensen. De omgeving is bosrijk. Een wonderschone natuur.

Het huis van de familie Verstappen staat in de Bosstraat, centraal gelegen tussen de school, de kerk, het voetbalveld en de begraafplaats. Achter het huis ligt een tuin van 10 meter breed en 30 meter diep. In de borders staan weelderige struiken en planten, die in hartje zomer volop in bloei staan. Het grootste gedeelte bestaat uit een gazon waar de kinderen naar hartenlust kunnen spelen. De tuin is een oase van geluk, een echt pronkstuk.

Het is maandag 10 augustus 1998.

Naast de kamer van Nicky bevinden zich op de bovenetage nog twee slaapkamers. In de ene kamer liggen zijn ouders, Peetje en Berthie Verstappen. Ze slapen uit. Het is zomervakantie en er is geen dringende reden om vroeg op te staan. Ze genieten van een paar weken rust en vrijheid, gewoon in hun eigen woning. Aan vakantiereizen naar het buitenland hebben ze nog nooit behoefte gehad.

In de andere slaapkamer, de kleinste van de drie, ligt hun tweede kind: Femke van 7, het zusje van Nicky.

Het is halfnegen 's morgens en buiten is het al warm aan het worden. Het belooft een lange zomerse dag te worden. De temperaturen zullen oplopen tot boven de 30 graden.

De dag dat ons leven veranderde in een hel. (Femke)

In de woonkamer gaat de telefoon, maar Peetje en Berthie horen hem niet. De kleine Femke wel, maar ze heeft nog geen zin om uit bed te komen. Ze draait zich nog eens om.

Omdat het nog zo vroeg was en wij vakantie hadden, liet ik hem rinkelen. (Femke)

De beller geeft het op en het wordt weer stil in huis. De antieke en koloniale meubelen in de woonkamer ademen een gemoedelijke, intieme sfeer. De stilte zal een halfuur later opnieuw worden verstoord, ruw en zonder mededogen.

Als de telefoon om negen uur voor de tweede keer gaat, staat Femke alsnog op. Ze loopt op haar kindervoetjes snel de trap af en neemt op. Ze hoort een mannenstem en schrikt van de boodschap die hij voor haar heeft.

Het was een leider van het kamp van Nicky. Hij zei dat mijn broer was weggelopen en dat hij een van mijn ouders moest hebben. (Femke)

Het is Pieter. Hij is voorzitter van het jeugdwerk in Heibloem en een van de kampleiders in Brunssum. Femke roept haar ouders.

Peetje en Berthie Verstappen schieten overeind, slaperig en verschrikt. Berthie holt naar beneden en neemt de telefoon van haar dochttertje over. Pieter vertelt dat ze zojuist bij het wekken van de kinderen hebben ontdekt dat Nicky van het kamp is verdwenen. Hij lag niet meer in zijn slaapzak en is nu spoorloos. Hij is weggelopen, zegt de kampleider met klem. Daarmee suggereert hij dat Nicky er vrijwillig vandoor is gegaan.

Peetje en Berthie hebben onmiddellijk het onheilspellende voor gevoel dat er iets ernstigs aan de hand is. Ze kennen hun zoontje door en door en weten dat hij van nature bangig is. Hij zou nooit uit vrije wil weglopen in een omgeving waar hij heg noch steg kent. Zeker niet 's morgens vroeg, als iedereen op het tentenkamp nog ligt te slapen. De ouders kijken elkaar aan en denken hetzelfde.

We wisten direct dat het foute boel was. (Peetje)

De vader van Nicky aarzelt geen seconde en schiet zijn kleren aan. Hij holt naar buiten en springt in de Mercedes Sprinter van zijn werk, een bestelbus met een dubbele cabine en een laadbak. Ongeschoren en ongewassen, zonder te hebben ontbeten en koffie te hebben gedronken scheurt hij er met hoge snelheid vandoor. Hij is bang en verward.

Berthie blijft thuis voor het geval er vanuit het vakantiecamp wordt gebeld met de mededeling dat Nicky weer terecht is. Ze hebben geen mobiele telefoon; het bezit ervan is in die tijd nog allesbehalve gewoon. Hoewel de ouders niet kunnen geloven dat Nicky er

vrijwillig tussenuit is geknepen, zoals de kampleider hen wil doen geloven, hopen ze dat het verlossende telefoontje niet lang op zich zal laten wachten.

Het jeugdkamp wordt georganiseerd op recreatieterrein De Heikop in Brunssum, zo'n 50 kilometer ten zuiden van Heibloem (zie de plattegrond op bladzijde 243). Dat betekent dat het normaal gesproken ongeveer drie kwartier rijden is, maar Peetje doet er ditmaal korter over. Hij trapt het gaspedaal van de bestelbus diep in. Boven de prachtige zomerdag, die vóór negen uur nog klaar lag om geplukt te worden, hangt plotseling een donkere, dreigende wolk.

Onderweg spookten er allerlei scenario's door mijn hoofd. Ik probeerde me te verbeelden dat Nicky zich misschien ergens in het bos had verstopt, al zou ik niet weten waarom. Ik zei steeds maar weer tegen mezelf dat hij vast wel terecht zou zijn als ik in Brunssum aan zou komen. Ik ging niet uit van het ergste, maar ik was er wel bang voor. (Peetje)

De kampleiding waarschuwt niet alleen de ouders van Nicky. Rond halftien gaat de telefoon ook op het politiebureau in Brunssum. Jack, een van de andere leiders van het jeugdkamp uit Heibloem, maakt melding van het feit dat er een jongetje op kampeerterrein De Heikop is verdwenen. Een dienstdoende agent maakt wat aantekeningen. Hij noteert de naam en het signalement van het vermiste kind.

Het ging om Nicky Verstappen uit Heibloem. Hij was 11 jaar en ongeveer 1 meter 20 à 1 meter 30 groot. Volgens de leiding van het zomerkamp werd Nicky vermist sinds acht uur, toen zij de personen die bij het jongetje in de tent lagen gingen wekken. (de politie)

Er wordt geen groot alarm geslagen. Daar is ook geen reden toe, want net als tegen de ouders van Nicky wordt ook tegen de politie uitdrukkelijk gezegd dat het jongetje is weggelopen. Vrijwillig dus. Kampleider Jack volgt dezelfde lijn als zijn collega Pieter en daarmee creëert hij bij de politie een terughoudende opstelling. Nicky Verstappen zal wel gauw weer opduiken. Er is geen noodzaak om een grondige zoekactie te starten.

De kampleiding zet de politie op het verkeerde been, bewust of onbewust, maar het is een feit.

Jack besluit de melding met een opmerkelijk detail.

De man zei dat het jongetje vermoedelijk blootsvoets was vertrokken, want zijn schoenen stonden nog in de tent. (de politie)

Het is een mededeling die op gespannen voet lijkt te staan met een wegloopactie. Peetje zal het pas later te horen krijgen, de agent neemt het voor kennisgeving aan. Hij belooft dat de politie naar het jongetje zal uitkijken en spreekt met de kampleider af dat ze contact met elkaar zullen houden.

Brunssum ligt in het oosten van Limburg dicht tegen de grens met Duitsland aan. De stad ligt in de voormalige mijnstreek en telt een kleine dertigduizend inwoners.

Peetje Verstappen komt uit noordelijke richting en moet met een boog om de bebouwde kom heen rijden om bij De Heikop te komen. Het vakantiepark ligt midden in de bossen op de Brunssummerheide, aan de zuidkant van de stad.

Plotsklaps trapt hij hard op de rem. Vanuit zijn ooghoeken ziet hij Nicky lopen, althans, zo lijkt het, maar het is een idee-fixe, een droombeeld.

Ik zag een jongetje in sportkleren lopen en dacht dat het Nicky was. Maar het was hem niet. (Peetje)

De bezorgde vader vervolgt zijn weg. Gespannen kijkt hij rond door de autoramen. Tegen tien uur arriveert hij bij De Heikop. Het is pas de tweede keer dat hij er komt. Twee jaar eerder was zijn zoon-tje ook mee met het jeugdkamp en toen heeft hij hem aan het eind van de vakantie week samen met zijn vrouw en dochtertje opgehaald. Dat was in 1996; Nicky was toen 9 jaar. Hij had indertijd een enorme last van heimwee gehad.

Peetje zet zijn bestelbus op de parkeerplaats bij de ingang van het recreatieoord, direct achter de slagboom. Zodra hij is uitgestapt komt Pieter, de kampleider die een uur eerder naar Heibloem heeft gebeld, op hem af. De situatie blijkt nog zorgwekkender dan gedacht. Pieter deelt mee dat ze intussen hebben ontdekt dat Nicky niet om acht uur maar al veel eerder is verdwenen. Hij is al urenlang weg.

Nicky bleek sinds zes uur 's morgens zoek te zijn. (Peetje)

Pieter vertelt dat ze de afgelopen uren overal hebben gezocht, zowel op het kampterrein als erbuiten, maar van Nicky ontbreekt nog

steeds ieder spoor. De man wekt desondanks een rustige indruk. Er is geen reden tot paniek. Hij is er nog steeds van overtuigd dat Nicky vrijwillig is vertrokken. Hij heeft het volgens de kampleider de avond ervoor zelfs aangekondigd.

Nicky zou voor het slapen gaan in de tent tegen zijn vriendjes hebben gezegd dat hij de volgende morgen weg zou lopen. (Peetje)

Peetje gelooft er niks van. Nicky is geen weglopertje, daar is hij van overtuigd.

Hij zou er nooit vrijwillig vandoor gaan. Zeker niet in een onbekend gebied, zeker niet in een bos, zeker niet zo vroeg in de ochtend en zeker niet in zijn eentje. (Peetje)

Peetje hoort nu ook dat de schoenen van Nicky in zijn tent zijn achtergebleven. Het is een raadselachtig gegeven.

Pieter zei dat Nicky voor zijn vertrek wel zijn kleren maar niet zijn schoenen had aangetrokken. Ik dacht: Wat een onzin. Waarom zou hij op blote voeten zijn weggegaan? Ik vertrouwde het niet, maar ik was niet boos. Op wie moest ik boos zijn? (Peetje)

Pieter gaat ervandoor, Peetje blijft achter. Hij is aangeslagen en van zijn stuk gebracht. Zijn zoon is al vier uur weg en nergens te bekennen. Volgens de kampleider is hij vrijwillig vertrokken, nota bene op blote voeten. Het lijkt nonsens. Verdwaasd slentert de vader over het kamp, te midden van de kinderen en begeleiders die er allemaal nog wel gewoon zijn. Het is een naargeestig gezicht. In de buurt van de tent van Nicky loopt hij Mark tegen het lijf. De 12-jarige jongen is niet alleen een tentgenootje van Nicky, maar bovendien een van zijn beste vriendjes. Hij is een goede bekende van de familie Verstappen. Mark zegt datgene waar Peetje diep in zijn hart al vanaf het begin bang voor is. Het is de wrede waarheid.

Mark zei dat Nicky helemaal niet was weggelopen, maar dat ze Nicky hadden meegenomen. Ik vroeg hem of hij iets of iemand had gezien. 'Nee,' zei hij, waarna hij weer wegliep. (Peetje)

Peetje is als een vechtsporter die klap op klap te verwerken krijgt. Het duizelt hem.

Ik geloofde Mark wel, maar het drong niet tot me door. (Peetje)

Peetje is verlamd. Hij kan niet helder denken. Het mooiste, het liefste, het dierbaarste wat hij heeft, zijn kind, zijn zoon, is weg. Weg-

gelopen, zegt men. Meegenomen, weet hij. De stress is enorm. Hij zegt niets, hij doet niets.

Niemand doet iets. Kostbare minuten tikken weg.

Rond halftwaalf melden twee hoofdagenten van de politie Brunsum zich op De Heikop. Het is twee uur nadat het telefoontje over het weggelopen jongetje bij hen is binnengekomen. Ze komen poolshoogte nemen. Het echtpaar dat het kampeerterrein beheert wijst hun de weg naar de tenten van het jeugdwerk uit Heibloem.

In de staftent treffen ze Jack aan, hun aanspreekpunt. De kamp-leider stelt zich voor en legt uit dat hij het was die eerder die ochtend naar het bureau heeft gebeld. Hij vertelt de agenten dat ze intussen met tentgenootjes van Nicky hebben gesproken. Het verdwenen jongetje is door een van hen rond kwart over vijf, halfzes voor het laatst in de tent gezien; hij was toen wakker. Waarschijnlijk is hij kort daarna weggelopen. Er is inmiddels ook een aanleiding bekend die zijn opmerkelijke actie om ervandoor te gaan zou kunnen verklaren. Er was 's avonds een kleine onderlinge onenigheid tussen Nicky en een tentgenootje. Het gaat om dezelfde jongen die hem 's morgens in alle vroegte voor het laatst heeft gezien. De ruzie zou de reden voor het weglopen kunnen zijn.

Vervolgens attendeert Jack de politiemensen op de aanwezigheid van de vader van Nicky op het kampterrein. Hij wijst naar Peetje Verstappen die op een stoel voor een tent zit. De agenten zien direct dat hij helemaal van de kaart is.

De vader maakte een verwarde indruk. De enige reactie was dat hij even naar ons opkeek en vervolgens weer verdwaasd voor zich uit staarde. Wij hebben hem op dat moment niet aangesproken. (de politie)

De agenten baseren hun doen en laten louter en alleen op wat Jack ze vertelt. Ze laten zich niet door Peetje informeren. Zijn vreemde, aangeslagen houding maakt hen niet waakzaam. Wat zouden de politiemensen hebben ondernomen als ze van de vader van de verdwenen jongen hadden gehoord dat Nicky volgens zijn stellige overtuiging niet was weggelopen, maar door onbekenden was meegenomen? Onvrijwillig. Ontvoerd. Een kind van 11. Midden in een bosgebied. Zouden ze dan nog steeds geen alarm hebben geslagen?

Het loopt anders. Jack houdt de regie. De politiemensen vragen

of bekend is wat voor kleren Nicky aanheeft. De kampeleider verklaart dat het jongetje vermoedelijk een korte broek en een t-shirt draagt. Waar hij dit op baseert is de vraag. Voor zover bekend klopt deze informatie niet. Van een korte broek en een t-shirt zal tijdens het verdere onderzoek geen sprake meer zijn.

De agenten knikken; ze weten voorlopig genoeg. Waarom ze geen andere personen op De Heikop aanspreken is een raadsel. Ze nemen genoegen met het kennelijk vertrouwenwekkende relaas van de kampeleider, met wie ze afspreken dat als Nicky om twee uur nog niet terecht is er officieel aangifte van zijn vermissing zal worden gedaan op het politiebureau van Brunssum. Ze gaan ervan uit dat het zo ver niet zal komen.

De politie verlaat het kampeerterrein en rijdt in een onopvallende dienstwagen over enkele hoofdwegen van de Brunssummerheide. Het tweetal vraagt een paar medewerkers van de plaatselijke sterrenwacht en de schaapskooi om ook uit te kijken naar het weglopertje. Van een echte zoektocht is geen sprake. Er is ook geen tijd voor, want er is die maandag nog meer te doen. Er is 's morgens nog een aantal andere meldingen binnengekomen die afgehandeld moesten worden.

De sfeer op de camping wordt intussen steeds onrustiger, tot groot ongenoegen van de kampeleiders.

De juiste stemming was weg. De leiding probeerde de kinderen wel rustig te houden maar ze wisten wel beter. Het was een puinzooi. (Mark)

De kinderen maken zich steeds meer zorgen over de verdwijning van hun vriendje. Mark is al met enkele anderen de Brunssummerheide op gelopen. Op eigen houtje.

We gingen met een paar jongens zoeken in de bossen. We keken ook op plaatsen waar we eigenlijk niet mochten komen. We riepen steeds 'Nicky! Nicky!' Op een gegeven moment werden we teruggehaald door de leiding. (Mark)

Het dreigt uit de hand te lopen. Pieter, Jack en de andere leidinggevendenden grijpen in. Een deel van hen gaat met de jongens en meisjes naar een zwembad in Landgraaf, zodat ze de verdwijning van Nicky even kunnen vergeten.

Enkele anderen organiseren een zoektocht naar Nicky, waarbij in groepjes van twee het bos- en heidegebied stelselmatig wordt door-

zoekt, inclusief alle tennisbanen, sportvelden en zwembaden. Peetje zoekt mee, maar hij is er niet bij met zijn gedachten. Op een voetbalveld kijkt hij in de dug-outs, maar tegelijkertijd beseft hij dat het zinloos is. Waarom zou Nicky zich daar urenlang verstopt houden? Peetje doolt wezenloos rond, als een zombie.

Je voelt eigenlijk niks op zo'n moment. Je leeft in een roes, je verkeert in een trance. Dat Nicky nog steeds niet gevonden was, was helemaal niet goed. Dat beseftte ik wel, maar het drong niet tot me door. Ik voelde me verschrikkelijk. (Peetje)

Nicky wordt niet gevonden. De kampleiding blijft ervan overtuigd dat Nicky die ochtend uit vrije wil is weggelopen. Rond halfdrie meldt Jack zich volgens afspraak op het politiebureau om aangifte te doen, samen met een collega. Ze hebben Nicky's aanmeldingsbrief voor het zomerkamp bij zich, omdat daar zijn belangrijkste persoonsgegevens in staan. Als bijzonderheid staat erin vermeld dat de jongen last kan krijgen van heimwee en dat hiermee rekening moet worden gehouden. Een van de dienstdoende agenten verbaast zich erover dat de twee kampleiders en niet de vader of moeder van het verdwenen jongetje zich voor de aangifte melden.

Ik vond het vreemd dat twee begeleiders naar het bureau kwamen. (de politie)

Peetje en Berthie Verstappen weten niet dat ze zelf aangifte moeten doen. Ze staan buitenspel. Ze zijn machteloos. Hij in Brunssum, zij in Heibloem. Jack en Pieter houden de controle over de situatie. Bij de politie begint het op te vallen dat er geen sprake is van een normale gang van zaken, maar er is onvoldoende argwaan om in te grijpen en de touwtjes in handen te nemen. De opsporingsautoriteiten lijken met speels gemak in slaap gesust.

Jack vertelt de politiemensen dat er een zoektocht naar Nicky gaande is en dat ze hopen dat hij op korte termijn terug zal zijn. Daarbij denkt de kampleider ook aan het welzijn van de andere kampdeelnemers.

De jongens die bij hem in de tent liggen hebben vermoedelijk al een schuldgevoel en dat zal alleen maar erger worden als Nicky niet snel gevonden wordt. (Jack)

Jack legt ook uit dat hij heeft begrepen dat de onderlinge verhoudingen tussen de jongens in Nicky's tent niet optimaal waren. Hij

heeft eerder die dag de politie al verteld over een onenigheid tussen Nicky en een tentgenootje, maar intussen is duidelijk geworden dat het om meer dan een onbeduidend incident gaat. De strubbelingen zijn structureel en maken het weglopen van Nicky misschien des te beter te begrijpen.

Er was sprake van een soort strijd tijdens het zomerkamp. Daarbij werd de zwakste wel eens gepest. Deze competitiedrang speelde zeer sterk tussen de jongens in de tent van Nicky. (Jack)

Het scenario dat Nicky 's morgens in alle vroegte door een of meerdere personen tegen zijn wil uit het kamp is meegenomen wordt opzichtig omzeild, er wordt voor zover bekend met geen woord over gesproken. Het woord misdrijf wordt halsstarrig vermeden. Daar moet een reden voor zijn, zou je denken.

Maar plotseling is er hoop. Jack meldt dat er een jongetje is gesignaleerd in speeltuin De Voort in Landgraaf, vlak bij de Brunssummerheide. Daar hebben mensen rond twaalf uur een kind dat op Nicky lijkt rond zien lopen. Op sokken, zonder schoenen dus. De politie veert op en belt onmiddellijk de meldkamer in Maastricht met het verzoek een patrouille naar de speeltuin te sturen. Er lijkt een goede kans dat Nicky daadwerkelijk weer boven water is. Er wordt direct actie ondernomen.

In afwachting van een bericht uit Landgraaf vraagt de kampleider aan de agenten of bij een negatief resultaat de media in kennis moeten worden gesteld van de vermissing. Hij zegt er meteen bij dat hij dat zelf liever niet heeft. Het geniet zijn voorkeur dat de verdwijning van Nicky nog stil wordt gehouden. Hij maakt in ieder geval duidelijk dat er geen cameraploegen op het kampterrein zullen worden geduld, in het belang van de kampdeelnemers.

Hij wilde de overige kinderen niet onnodig ongerust maken. (de politie)

De politie is het met Jack eens. Men vindt de situatie rond Nicky, die intussen al bijna tien uur zoek is, nog niet alarmerend genoeg en besluit daarom dat er geen reden is om de pers in te schakelen. Deze opvatting verandert niet als kort daarna het nieuws binnenkomt dat het onderzoek in Landgraaf niet het gewenste resultaat heeft opgeleverd. De jongen die op sokken in een speeltuin was gesignaleerd bleek iemand anders te zijn.

De agenten spreken met Jack af dat ze elkaar op de hoogte zullen houden. Men gaat ervan uit dat het weglopen van Nicky een routineklusje is dat niet lang meer zal duren en ongetwijfeld met een sisser zal aflopen. De politie zet wel volgens de standaardprocedures het een en ander in gang. Het signalement van Nicky wordt doorgegeven aan de collega's van bureau Landgraaf en er worden vanuit beide korpsen patrouilles naar de Brunssummerheide gestuurd.

De naam van Nicky zal die middag regelmatig door de bossen schallen. Daarbij wordt een megafoon gebruikt. Er wordt nog overwogen om ook speurhonden in te zetten, maar dat heeft volgens een geraadpleegde begeleider geen zin, zo blijkt uit een later procesverbaal. Een misvatting.

Het is niet mogelijk om een spoor van een specifiek persoon te vinden in zo'n uitgebreid gebied waar zo veel mensen komen. (de politie)

Teruggekeerd op De Heikop praat Jack de vader van Nicky kort bij over de aangifte en de actie die de politie zal ondernemen. Peetje hoort het aan, maar heeft er weinig vertrouwen in dat zijn zoon op deze manier zal worden gevonden.

Er was alleen maar doorgegeven dat Nicky was weggelopen en ik had daarom het gevoel dat ze weliswaar naar hem uitkeken, maar dat er niet écht naar hem werd gezocht. (Peetje)

Peetje is zichzelf niet. De ongerustheid en de spanning zijn hem te veel. Hij is zo bang dat er iets ergs is gebeurd met zijn kind dat hij niet functioneert. Het is te begrijpen, maar niet in te voelen door een buitenstaander.

Het is inmiddels drie uur, de middag is al bijna halverwege. Peetje en Berthie hebben sinds 's morgens negen uur geen contact meer met elkaar gehad. Peetje weet niet dat zijn vrouw intussen ook in Brunssum is gearriveerd, samen met een zwager, tevens hun beste vriend.

Nog even en hij zal niet meer alleen zijn.